

Blok IV Lezen en schrijven**LE 15 Het meten van de leesbaarheid**

R. **Flesch**: “ *The art of readable writing*” (leesbaarheidsformules)

Ideaal is een persoonlijke, informele manier van schrijven. Tegen gewichtigdoenerij, ambtelijke stijl en abstracte verhandelingen. (vb hoe het moet uit ‘Readers Digest’)

Leesbaarheid wordt bepaald door:

leesgemak :inhoudelijke moeilijkheid, zinsbouw(tang-en naamwoordconstructie),zinslengte, woordlengte
menselijk belang:= afh. v mate waarin lezer zich kan identificeren met personen en gebeurtenissen in de tekst

leesgemak en menselijk belang gaan niet altijd samen

Formules:

Leesgemak wordt bepaald door gemiddelde woord -en zinslengte.

Hoe korter hoe makkelijker de tekst. → dit betekent niet dat lange woorden of zinnen altijd oorzaak zijn van moeilijkheden, maar moeilijke teksten bevatten gemiddeld veel lange woorden en zinnen.

Niet de lengte vd zin maar de syntactische ingewikkeldheid en de samengesteldheid maken het moeilijk

Niet lange woorden maar hun ingewikkeldheid zijn het probleem

Maar: moeilijke teksten bevatten gemiddeld veel lange zinnen en woorden → toch als indicatie voor leesgemak

Menselijk belang:

Een tekst is het interessanter als de gebeurtenissen vd helden daarin een belangrijke rol spelen

Veel gesprekken en veel directe rede → persoonlijke woorden en persoonlijke zinnen (p. 321)

Zo dicht mogelijk bij de grammaticale vorm van gesproken taal blijven

Leesbaarheidsformules zijn geen schrijfadvies !**andere benaderingen:**

Clozetest (Taylor) niet alleen gebruikt als toetsing van leesbaarheidsformules, ook als zelfst instrument voor het meten van de leesbaarheid. p. 263

Testmethode waarbij de leesbaarheid gemeten wordt door elk zoveelste woord (meestal het 5^e) weg te laten

→ Proefpersonen trachten weggelaten woorden in te vullen

Voordeel: de test is gemakkelijk te construeren   Nadeel: uitslag beïnvloed door onzekerheid over het invullen

LE 16 Voorkennis en tekstbegrip

Tekstverwerkingsmodel Thibadeau, Just, Carpentier p 338-339

De lezer moet 5 taken verrichten om een tekst te kunnen begrijpen

- 1-omzetting van tekens in woorden
- 2-verbinden van betekenissen aan woorden
- 3-analyseren van de zinsbouw
- 4-analyseren van de betekenis
- 5-gebruik van de voorkennis

Onderzoek **Gunnarson** (1984): zijn vereenvoudigde wetsteksten begrijpelijker dan de originele ? → lichte verbetering, advocaten behielden in de 2 versies een voorsprong → voorkennis is belangrijker dan gebruik van eenvoudige woorden.

Pragmatische factoren om een tekst te vereenvoudigen: eerst nagaan hoe een tekst functioneert voor de lezer → rekening houden met deze gebruiksfactoren. (p. 341) pas dan kunnen semantische en syntactische vereenvoudigingen effect hebben;

Functionele begrijpelijkheid: een tekst is pas begrijpelijk voor een lezer als deze uit de tekst de benodigde info kan halen
Het gaat in de 1^e plaats om pragmatische factoren

Leesgericht schrijven: kies eenduidige woorden, eenvoudige zinsbouw, speel in op voorkennis

Proeflezers, formuleer een of meer doelen, probeer lezers te motiveren

Een schrijver kan de lezer helpen door in te spelen op voorkennis.

LE 17 Het schrijfproces oriëntatie op het onderwerp, doel en publiek

Zoeken naar gemeenschappelijke kenmerken van de mensen die tot uw publiek behoren

→ laten leiden door de 3 functies van taal = expressief, referentieel, intentioneel (niet informatief)

expressief: mening kenbaar maken, verwachtingen schrijver naar publiek en omgekeerd

referentieel: betrokkenheid v publiek met het onderwerp

intentioneel: bedoeling vd tekst

andere factoren om zicht te krijgen op het niveau van uw publiek :

doel → bepaalt de keuze vande centrale vraag

onderwerp → analyse vh onderwerp

centrale vraag → inperken vh onderwerp

6 fasen van het schrijfproces:

- 1- oriëntatie op het onderwerp, doel en publiek
- 2- vaststelling van de centrale vraag
- 3- inperking van het onderwerp
- 4- inrichting van de teks
- 5- invulling van de inhoud
- 6- presentatie: structuur, formulering en uiterlijke verzorging

Flower : 3 goede schrijfstrategieën

-brainstorming : concentreren op ideeën, alle gedachten opschrijven

-wat bedoel ik nu echt ? veranderen van het schrijven in proza in het tegen uzelf praten

-noteren ipv denken : direct opschrijven ipv in het hoofd te formuleren

Problem solving strategies for writing :

-verdeel een groot complex probleem in kleinere subgroepen

-keep on going = de schrijf-en herzie- methode